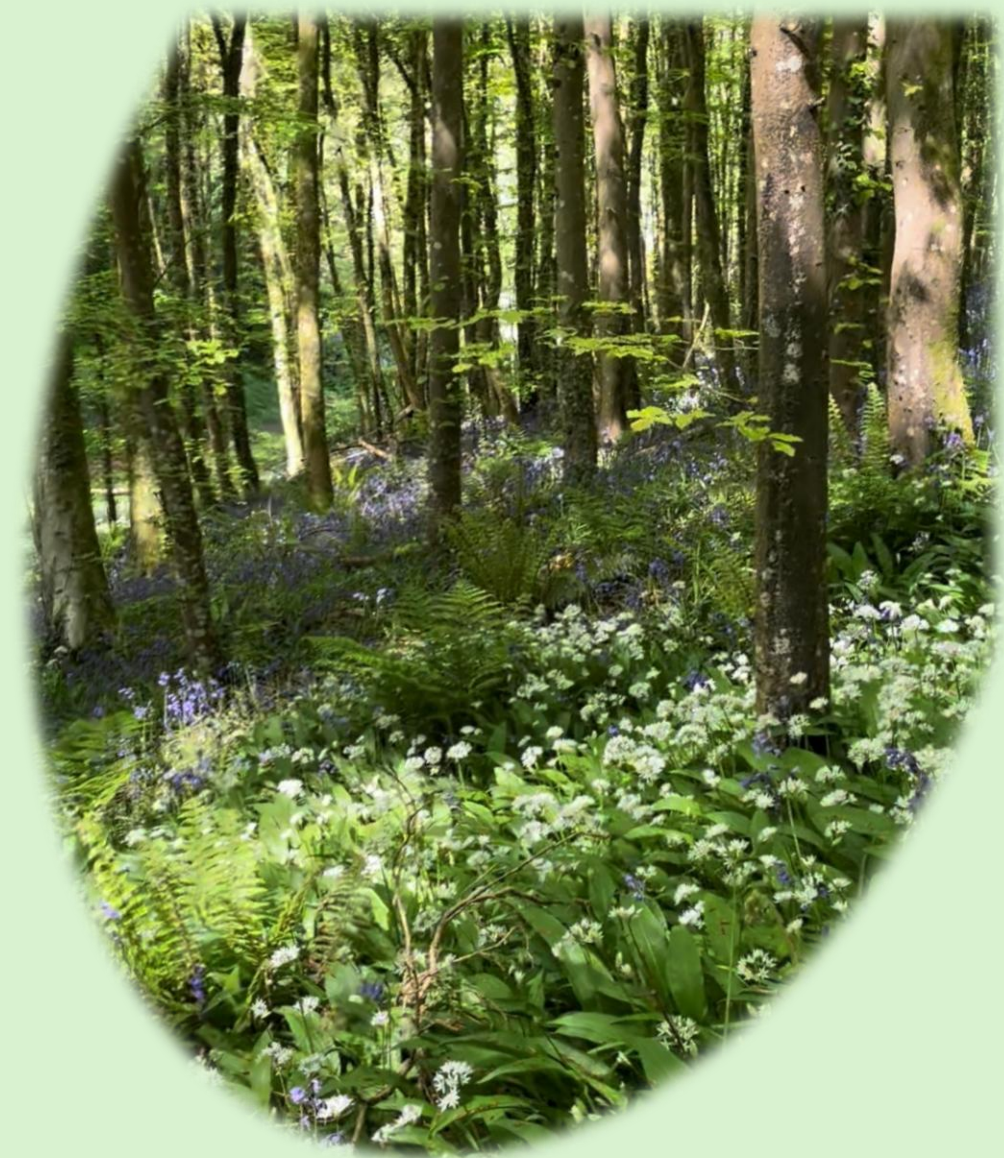

Dewiswch eich iaith
Choose your language

Cymraeg

English

Un Llais Cymru
One Voice Wales

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

Adran 6 – Bioamrywiaeth a Chydnerthedd y Ddyletswydd Ecosystemau

**Un Llais Cymru
One Voice Wales**

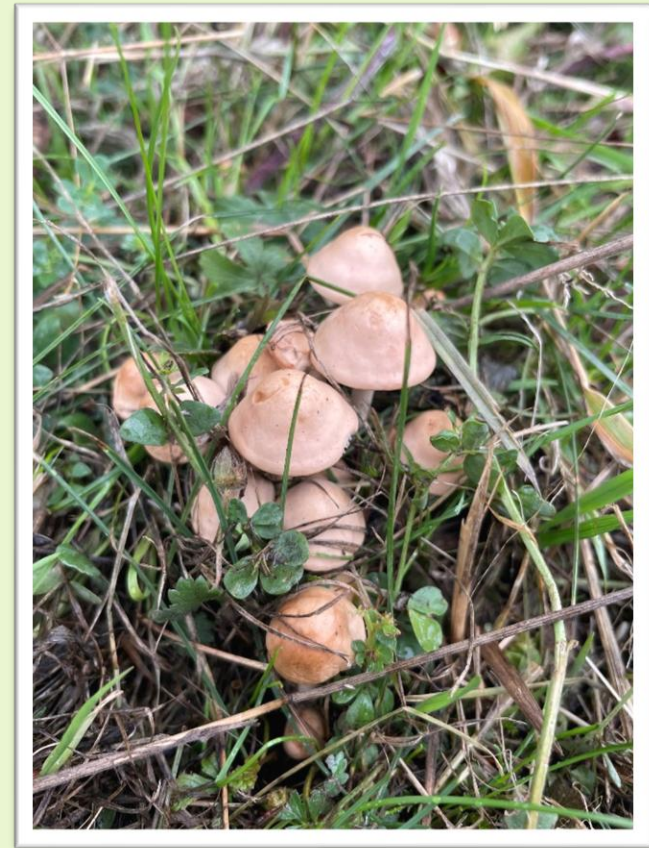
Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Rhaid i awdurdod cyhoeddus¹ geisio² cynnal a gwella bioamrywiaeth³ wrth arfer swyddogaethau⁴ mewn perthynas â Chymru⁵, ac wrth wneud hynny hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau⁶, i'r graddau y bo hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol⁷.

1. Caiff awdurdodau lleol eu diffinio yn Adran 6 (9) a (10) o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.
2. Cymryd dull rhagweithiol.
3. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig canllawiau a chynghor ar sut mae gwneud hyn.
4. Drwy bob un o'ch meysydd gwaith presennol.
5. Yn cynnwys cyrff nad ydynt wedi'u lleoli yng Nghymru, ond sy'n gweithredu yng Nghymru.
6. Ceir canllawiau a chynghor am sut i wneud hyn gan Lywodraeth Cymru, partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru ac Un Llais Cymru.
7. h.y. Nid ar draul y swyddogaethau hynny – ond gwella SUT y cyflawnir y swyddogaethau hynny o safbwynt bioamrywiaeth.

Beth yw Bioamrywiaeth?

Bioamrywiaeth yw'r amrywiaeth o fywyd a geir ar y ddaear. Mae'n cynnwys pob rhywogaeth o blanhigion ac anifeiliaid, faint sydd ar gael a sut maen nhw'n wahanol yn enetig.

Ein bywyd gwyllt rhyfeddol a'n rhywogaethau a'n cynefinoedd eiconig, sydd nid yn bwysig am eu gwerth cynhenid yn unig, ond hefyd am yr effaith gadarnhaol maen nhw'n eu cael ar bob agwedd o'n bywydau.

Adran 6

Dyletswydd Adrodd

Mae'r ddyletswydd yn mynnu fod:

- *awdurdodau cyhoeddus yn ceisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny, hyrwyddo cydnherthed ecosystemau, cyn belled â bo hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny yn briodol.*

Er mwyn cydymffurfio, dylai awdurdodau cyhoeddus:

- *wreiddio ystyriaeth o fioamrywiaeth ac ecosystemau yn eu syniadaeth a'u cynllunio busnes cynnar, yn cynnwys unrhyw bolisiâu, cynlluniau, rhaglenni a phrosiectau, yn ogystal â'u gweithgareddau o ddydd i ddydd.*

Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnherthed Ecosystemau 2025	
Enw y Cyngor Tref neu Gymuned:	
Cyflwyniad a'r Cyd-destun	
<ul style="list-style-type: none">• Disgrifiad byr o'r Cyngor, ei swyddogaethau a'r cyd-destun o ran<ul style="list-style-type: none">- sut y gallai helpu bioamrywiaeth (trwy ei swyddogaethau rheoli tir, cyllid grant, gweithgareddau addysgol e.e.)- graddfa ofodol a lle (e.e. faint o dir mae'n ei gynnwys, poblogaeth, praesept?)- cyflawni gwasanaethau i'r cyhoedd (e.e. a yw'n destun Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol?)	
Adroddiad Gweithredu 2023 - 2025	
Camau gweithredu i...	Wedi eu monitro gan:
-cynnwys bioamrywiaeth o fewn llunio penderfyniadau a chaffael	
-codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	
-diogelu prif rywogaethau a chynefinoedd	
-adfer & chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol cydnherth	
-mynd i'r afael ag elfennau negyddol: lleihau llygredd e.e. defnyddio atebion yn seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau goresgynnol	
-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth	
-cefnogi capasiti ac/neu sefydliadau eraill	

Cynllun Gweithredu Adfer Natur

Mae **Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru (NRAP)** yn gosod chwe amcan ar gyfer gwrthdroi dirywiad bioamrywiaeth a dylid eu defnyddio i helpu i ddatblygu ac arwain gweithredoedd i gydymffurfio â dyletswydd adran 6:

Y **6 amcan** i gynnal a gwella bioamrywiaeth yw:

- Amcan 1:** Ymgysylltu a chynorthwyo cyfranogi a dealltwriaeth er mwyn gwreiddio bioamrywiaeth ledled y penderfyniadau a wneir ar bob lefel
- Amcan 2:** Diogelu'r rhywogaethau a'r cynefinoedd pwysicaf, a gwella'r modd y'u rheolir
- Amcan 3:** Cynyddu cydnerthedd ein hamgylchedd naturiol trwy adfer cynefinoedd a ddiraddiwyd, a chreu cynefinoedd
- Amcan 4:** Mynd i'r afael â'r pwysau allweddol sydd ar rywogaethau a chynefinoedd
- Amcan 5:** Gwella ein tystiolaeth, ein dealltwriaeth a'n systemau monitro
- Amcan 6:** Sefydlu fframwaith llywodraethu a chymorth ar gyfer cyflenwi

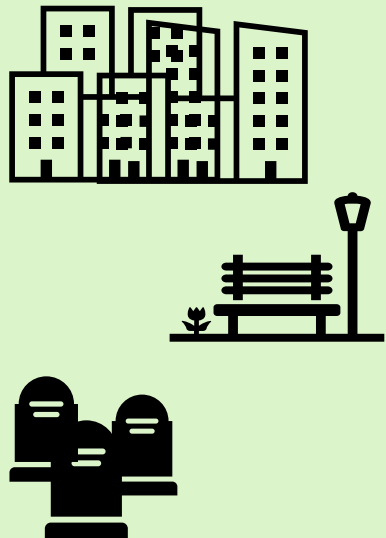
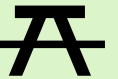
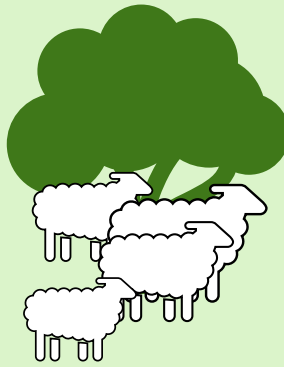
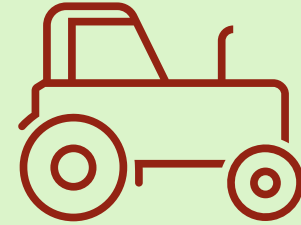

Y Gofynad i Adrodd yn Ôl

Mae'n rhaid i bob awdurdod cyhoeddus gyhoeddi adroddiad ar yr hyn a wnaethant i gydymffurfio â'r ddyletswydd.

Roedd yr adroddiad cyntaf i fod i mewn ar ddiwedd Rhagfyr 2019, yna bydd yn rhaid cyhoeddi adroddiadau pellach cyn diwedd pob trydedd flwyddyn – mae'r un nesaf yn ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn hon.

Mae adroddiadau yn darparu tryloywder, atebolrwydd ac offeryn cyfathrebu.

- Yn weithredol i BOB Cyngor Cymuned a Thref.
- Yn weithredol i BOB Cyngor p'un ai ydynt yn berchen ar neu'n rheoli unrhyw adeiladau neu dir ai peidio.
- Mae yna nifer o newidiadau bychain y gall Cyngor eu gwneud i helpu bioamrywiaeth, waith beth yw maint y Cyngor neu ei braesept.

Grŵp	Disgrifiad o sefydliad mewn perthynas â bioamrywiaeth Sefydliadau:	Camau Gweithredu Sylfaenol	Enghreifftiau	Amcanion NRAP ar gyfer Adrodd ar gamau Gweithredu (Gweler Templedi)
1	<ul style="list-style-type: none"> sy'n berchen neu'n meddiannu adeilad swyddfa yn unig ac nad yw eu swyddogaethau'n gysylltiedig yn uniongyrchol â bioamrywiaeth a/neu reoli tir. 	Camau sy'n gysylltiedig a rheoli adeiladau, caffael, cynaliadwyedd, codi ymwybyddiaeth, hyfforddiant, neu mewn partneriaeth â sefydliadau eraill.	Comisynau, DVLA	Amcanion NRAP: 1, 4, a 6
2	<ul style="list-style-type: none"> sy'n berchen yn meddiannu neu'n rheoli eu adeiladau a'u tir eu hunain, y mae eu swyddogaethau'n gysylltiedig a bioamrywiaeth a/neu reoli tir, neu sy'n gallu dylanwadu ar y rhai sy'n berchen ar dir neu'n rheoli tir. 	Fel Grŵp 1 uchod A rheoli tir, rhaeadru meini prawf cyllido, darparu addysg a hyfforddiant	Iechyd Cyhoeddus Cymru, Prifysgolion, Chwaraeon Cymru	Amcanion NRAP: 1,4, a 6 <i>fel uchod</i> + Amcanion NRAP: 2, 3, a 5 <i>yn ymwneud â thir y sefydliad</i>
3	<ul style="list-style-type: none"> sy'n berchen ar dir neu'n rheoli tir y tu hwnt l'w tir eu hunain, waeth a yw eu swyddogaethau'n gysylltiedig â bioamrywiaeth a/neu reoli tir ai peidio. 	Fel Grwpiau 1 a 2 uchod A rheoli tir er mwyn cynnal a gwella bioamrywiaeth, a hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau.	Dŵr Cymru, Awdurdodau Lleol, CNC, Llywodraeth Cymru	Holl amcanion NRAP: 1,2,3,4,5 a 6

1: Ymgysylltu a chynorthwyo cyfranogi a dealltwriaeth er mwyn gwreiddio bioamrywiaeth ledled y penderfyniadau a wneir ar bob lefel

4: Mynd i'r afael â'r pwysau allweddol sydd ar rywogaethau a chynefinoedd

6: Sefydlu fframwaith llywodraethu a chymorth ar gyfer cyflenwi.

2: Diogelu'r rhywogaethau a'r cynefinoedd pwysicaf, gwella'r modd y'u rheolir

3: Cynyddu cydnerthedd ein hamgylchedd naturiol trwy adfer cynefinoedd a ddiraddiwyd, a chreu cynefinoedd

5: Gwella ein tystiolaeth, ein dealltwriaeth a'n systemau monitro

Gofyniad Adran 6 – Mewn Crynodeb

Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth

Adroddiad Adran 6

Ei gyhoeddi'n flynyddol
neu
Cynllun 3 blynedd (ei adolygu'n flynyddol)

Cyhoeddi bob 3 blynedd
2019
2022
2025

Cynnwys (Amser dyfodol)

Manylion y camau y mae'ch Cyngor yn bwriadu eu cymryd dros yr 1 (neu'r 3) blynedd.

Cynnwys (Amser gorffennol)

Manylion yr holl gamau a gymerwyd gennych dros y 3 blynedd fel rhan o CGB y Cyngor.

Un Llais Cymru
One Voice Wales

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 – Adran 6
Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnheredd Ecosystemau
Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth ar gyfer Cyngorau Cymuned a Thref

Enw'r Cyngor Tref neu Gymuned:

Math o gyngor (Grŵp 1,2, neu 3 ar gyfer amcan NRBAP)

Cyflwyniad a'r Cyd-destun

Disgrifiad byr o'r Cyngor, ei swyddogaethau a'r cyd-destun o ran:

- sut y gallai helpu bioamrywiaeth (trwy ei swyddogaethau rheoli tir, cyllid grant, gweithgareddau addysgol e.e.)
- graddfa afodol a lle (e.e. faint o dir mae'n ei gynnwys, poblagoeth, praesept?).
- cyflawni gwasanaethau i'r cyhoedd (e.e. o yw gofynion Deddf Lesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn berthnasol iddo?).

Amcan NRBAP	Amcan Bioamrywiaeth	Camau arfaethedig	Graddfa amser	Wedi eu monitro gan:
1	-cynnwys bioamrywiaeth o fewn llunio penderfyniadau a chaffael			
1	-odi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd			
2	-diogelu prif rywogaethau a chynefnoedd			

Un Llais Cymru / One Voice Wales 2023

Un Llais Cymru
One Voice Wales

3	-adfer & chreu cynefnoedd a rhywdeithiau ecologol cydnherth			
4	-mynd i'r afael ag elfennau negyddol: llechau llygredd e.e. defnyddio atebion yn seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau goresgynnol			
5	-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth			
6	-cefnogi capasiti a/neu sefydladau eraill			

Adolygiad blyneddol o'r Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth		Dyddiad yr adolygiad:
Beth sydd wedi gweithio'n dda?		
Beth fu'r rhystrau?		
Beth fyddwch yn ei newid?		
Dyddiad yr adolygiad nesaf:		
Cymeradwyrwyd gan y Cyngor ar:		

Un Llais Cymru / One Voice Wales 2023

Environment (Wales) Act 2016

Section 6 – the biodiversity and resilience of ecosystems duty

Un Llais Cymru
One Voice Wales

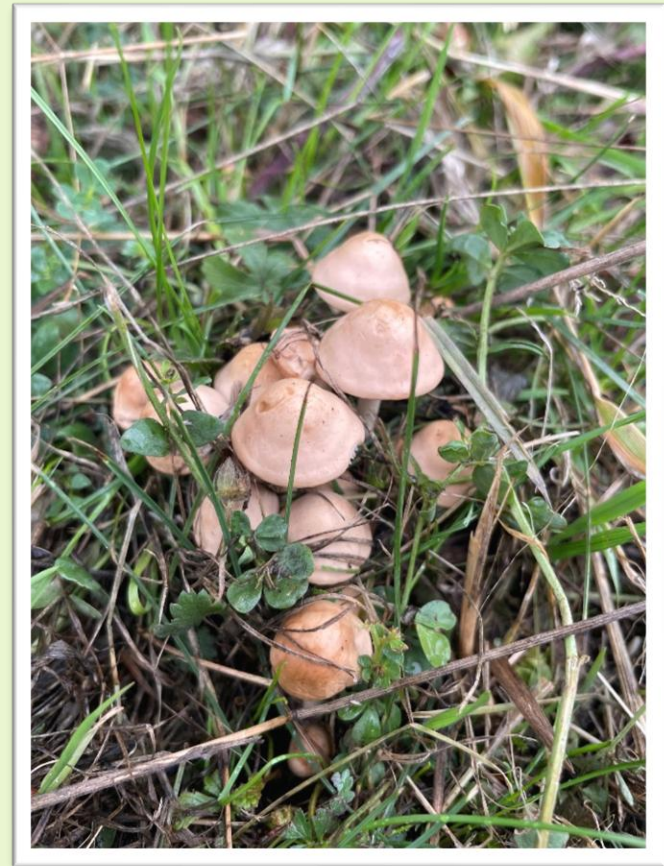
Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Public authorities¹ must seek to² maintain and enhance biodiversity³ in the exercise of functions⁴ in relation to Wales⁵, and in so doing promote the resilience of ecosystems⁶, so far as consistent with the proper exercise of those functions⁷.

1. Public authorities are defined in section 6 (9) & (10) of the *Environment (Wales) Act 2016*
2. Taking a pro-active approach.
3. Guidance and advice on how to do this is provided by Welsh Government, Wales Biodiversity Partnership and others.
4. Throughout all of your current work areas.
5. Includes organisations not based in Wales, but who operate in Wales.
6. Guidance and advice on how to do this is provided by Welsh Government, Wales Biodiversity Partnership and others. Also please see the final slide.
7. i.e. not at the expense of those functions – but improving HOW those functions are delivered from the perspective of biodiversity.

What is biodiversity?

Biodiversity is the variety of life found on earth. It includes all species of plants and animals, their abundance and genetic diversity.

It is our fascinating wildlife and iconic species and habitats, and it is not just important for its intrinsic value, but also for the positive impact it has on all aspects of our lives.

Section 6 The Reporting Duty

The duty requires that:

- *public authorities must seek to maintain and enhance biodiversity in the exercise of their functions in relation to Wales, and in so doing promote the resilience of ecosystems, so far as consistent with the proper exercise of those functions.*

To comply, public authorities should:

- *embed the consideration of biodiversity and ecosystems into their early thinking and business planning, including any policies, plans, programmes and projects, as well as their day to day activities.*

The Biodiversity and Resilience of Ecosystems Duty Report 2025

Name of Community or Town Council:

Introduction and Context

- A short description of the Council, its functions and context in relation to
 - how it could help biodiversity (through functions with regard to land management, grant funding, education activities, for e.g.)
 - spatial scale and place (e.g. how much land does it cover, population, precept?)
 - public service delivery (e.g. is it subject to the Well-being of Future Generations (WFG) Act?)

Action Report 2023 - 2025

Action carried out to...

Monitored by:

-embed biodiversity into decision making & procurement		
-raise awareness of biodiversity & its importance		
-safeguard principal species and habitats		
-restore & create habitats and resilient ecological networks		
-tackle negative factors: for e.g. reduce pollution, use nature based solutions, address invasive species		
-use improve and share evidence		
-support capacity and/or other organisations		

Nature Recovery Action Plan

The **Nature Recovery Action Plan for Wales (NRAP)** sets out six objectives for reversing the decline of biodiversity which should be used to help develop and guide actions to comply with the section 6 duty:

The **6 objectives** to maintain and enhance biodiversity are:

- Objective 1:** Engage and support participation and understanding to embed biodiversity throughout decision making at all levels
- Objective 2:** Safeguard species and habitats of principal importance and improve their management
- Objective 3:** Increase the resilience of our natural environment by restoring degraded habitats and habitat creation
- Objective 4:** Tackle key pressures on species and habitats
- Objective 5:** Improve our evidence, understanding and monitoring
- Objective 6:** Put in place a framework of governance and support for delivery

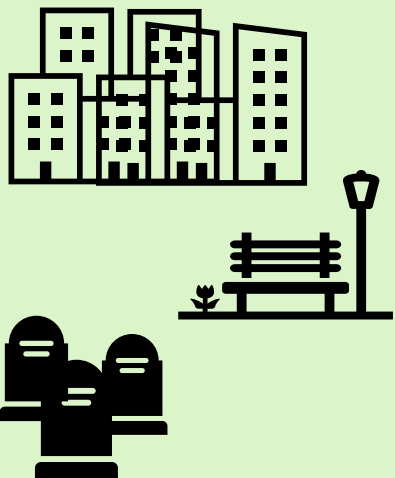
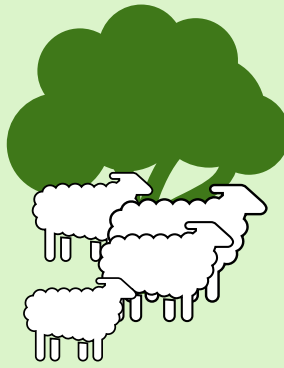
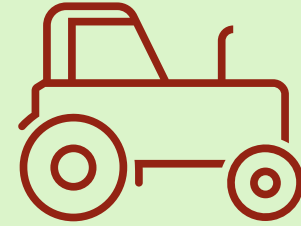

The Reporting Requirement

Every public authority must publish a report on what they have done to comply with the duty.

The first report was due at the end of December 2019, further reports must then be published before the end of every third year – the next one is due at the end of this year.

Reports provide transparency, accountability and are a communication tool.

- Applies to ALL Community and Town Councils.
- Applies to ALL Councils whether they own or manage any buildings or land.
- There are many small changes a Council can make to help biodiversity, no matter the Council's size or precept.

Group	Description of organisation relative to biodiversity. Organisations:	Minimum Actions	Examples	NRAP objectives for Action Reporting (see template Annex 1)
1	<ul style="list-style-type: none"> that own or occupy an office building only and whose functions are not directly connected to biodiversity and/or land management. 	Actions related to buildings management, procurement, sustainability, awareness raising, training, or in partnership with other organisations	Commissions, DVLA	NRAP objectives 1, 4, 6
2	<ul style="list-style-type: none"> that own, occupy or manage land their own buildings and grounds, whose functions are connected with biodiversity and/or land management, or that can influence those who own or manage land. 	As per Group 1 above PLUS grounds management, cascading funding criteria, providing education and training	Public Health Wales, Universities, Sport Wales	NRAP objectives 1,4,6 as above NRAP objectives 2, 3, 5 relating to own grounds
3	<ul style="list-style-type: none"> that own or manage land beyond their own grounds, whether their functions are connected with biodiversity and/or land management or not. 	As per Groups 1 and 2 above PLUS land management to maintain and enhance biodiversity, and promote the resilience of ecosystems.	Dŵr Cymru, Local Authorities, NRW, Welsh Government	All NRAP objectives

1: Engage and support participation and understanding to embed biodiversity throughout decision making at all levels

4: Tackle key pressures on species and habitats

6: Put in place a framework of governance and support for delivery.

2: Safeguard species and habitats of principal importance and improve their management

3: Increase the resilience of our natural environment by restoring degraded habitats and habitat creation

5: Improve our evidence, understanding and monitoring

Section 6 Requirement – In Summary

Biodiversity Action Plan

Section 6 Report

Published annually
or
3-year plan (reviewed annually)

Published every 3 year
2019
2022
2025

Content (Future tense)

Content (Past tense)

Details of the actions that your Council plans to take over the next 1 (or 3) years.

Details all the actions you have taken over the previous 3 years as part of the Council's BAP.

Environment (Wales) Act 2016 Part 1 – Section 6
The Biodiversity and Resilience of Ecosystems Duty
Biodiversity Action Plan for Town and Community Councils

Name of Town or Community Council: _____

Council type (Group 1, 2 or 3 for NRAP Objectives): _____

Introduction and Context

Provide a short description of the Council, its functions and context in relation to

- how it could help biodiversity (through functions with regard to land management, grant funding, education activities, for e.g.)
- spatial scale and place (e.g. how much land does it cover, population, precept?)
- public service delivery (e.g. is it subject to the Well-being of Future Generations (WFG) Act?)

NRAP Objective	Biodiversity objectives	Action planned	Time scale	Monitored by:
1	-embed biodiversity into decision making & procurement			
1	-raise awareness of biodiversity & its importance			

Un Llais Cymru / One Voice Wales 2023

2	-safeguard principal species and habitats			
3	-restore & create habitats and resilient ecological networks			
4	-tackle negative factors: for e.g. reduce pollution, use nature based solutions, address invasive species			
5	-assess, improve, and share evidence			
6	-support capacity and/or other organisations			

Annual review of the Biodiversity Action Plan		Date reviewed:
What has worked well?		
What have the barriers been?		
What will you change?		
Next review due:		
Approved by Council on:		

Un Llais Cymru / One Voice Wales 2023